

Міністерство освіти і науки України

ВСП «Шевченківський фаховий коледж Уманського НУС»

Силабус з навчальної дисципліни

«СОЦІОЛОГІЯ»

спеціальність 275.03 «Транспортні технології

(на автомобільному транспорті)»

Шевченкове – 2021

Галузь знань	27 "Транспорт"
Напрямок підготовки	275.03 "Транспортні технології (на автомобільному транспорті)"
Освітня програма	Організація перевезень і управління на автомобільному транспорті
Освітній рівень	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	3 курс, 5 семестр
Формат курсу	Очний (денна)
Кількість кредитів ЄКТС	1,5
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 22 год.
	Семінарські заняття – 6 год.
	Самостійна робота – 17 год.
Форма підсумкового контролю	Залік (онлайн-тестування)
Циклова комісія	дисциплін загальної підготовки із спеціальності «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Викладач	Бойко Наталія Олександрівна – викладач дисципліни «Соціологія», кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії»
Контактна інформація викладача	boikon@shev.ukr.education тел. +380969680335
Посилання на сайт викладача	Соціологія https://sites.google.com/shev.ukr.education/boikon
Дні занять	За розкладом
Консультації	Вівторок 15 ¹⁵ год.

Анотація до курсу

Життя кожної людини проходить серед інших людей. У процесі спільного існування люди вступають в різні контакти і включаються в певні соціальні спільноти. Взаємодія з іншими людьми і приналежність до їх спільнотам є соціальним аспектом людського життя, який вирішальним чином впливає на все наше існування. Уникнути цього впливу, жити і діяти поза його меж неможливо. Тому, щоб обрати ефективну стратегію і тактику взаємодії з людьми в рамках різних спільнот (в родині, в державі, в трудовому колективі, серед представників своєї та інших націй), необхідно зрозуміти принципи і закони взаємодії людей як членів суспільства і учасників певних соціальних спільнот. Чималу допомогу в цьому питанні може надати соціологія.

Сьогодні вже неможливо уявити демократично орієнтоване суспільство, його культуру поза достатнього рівня розвитку соціології як науки.

Особливу роль в демократизації українського суспільства, підвищення престижу України на міжнародній арені, безсумнівно, повинна зіграти нинішня молодь, перш за все - студентство. Це - майбутні висококваліфіковані фахівці і управлінська еліта українського суспільства.

Мета та цілі курсу

Курс спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про основні принципи функціонування суспільства, організацію суспільних взаємовідносин в соціальних інститутах. Вивчення соціології повинно сформувати у студентів розуміння специфіки і особливостей предмету соціологія, дати знання про основні соціальні системи та інститути, спільноти людей, процес соціалізації та його вплив на самооцінку і поведінку особистості, про закони функціонування і розвиток суспільства.

Результати навчання (компетентності)

Підготовка, організації і проведення конкретно – соціологічного дослідження, правильної обробки за існуючою технологією об'єктивно емпіричного матеріалу, аналізу і оформлення отриманих результатів у відповідні документи.

Вимоги до знань та умінь при вивченні дисципліни «Соціологія»

Знати:

- ✓ Загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- ✓ Предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- ✓ Особливості становлення соціології як самостійної науки;
- ✓ Структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- ✓ Послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- ✓ Основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- ✓ Шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;

Уміти:

- ✓ Пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно – функціонального аналізу;
- ✓ Володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- ✓ Користуватися всіма доступними джерелами знань: самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи;
- ✓ Використовувати в роботі засоби масової комунікації, а також комп'ютерні джерела комунікації;
- ✓ Брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- ✓ Використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві;
- ✓ Сприяти розв'язуванню міжособових та трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора;

Тематичний план дисципліни «Соціологія»

№ п/п	Назва розділу, модуля і теми заняття	Обсяг годин					
		За навчальною програмою			За робочою програмою		
		Всього	з них		Всього	з них	
			ауд.	Сам.		ауд.	Сам.
1	2	3	4	5	6	7	8
	Розділ I. Теоретична соціологія						
	Тема1. Соціологія як наука	4	2	2	3	2	1
	Тема2. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація.	8	6	2	8	6	2
	Тема3. Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	4	2	2	4	2	2
	Тема4. Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні.	4	2	2	2	-	2
	Разом	20	12	8	19	10	7
	Розділ II. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії						

Тема1. Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці.	4	2	2	2	2	-
Тема2. Політична соціологія. Соціологія права. Соціологія громадської думки.	4	2	2	2	-	2
Тема3. Соціологія особистості.	4	2	2	2	2	-
Тема4. Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія.	6	4	2	10	6	4
Тема5. Соціологія гуманітарної сфери	4	2	2	4	4	-
Разом	22	12	10	20	16	6
Розділ III. Методика організації конкретних соціологічних досліджень	12	6	6	6	2	4
ВСЬОГО	54	30	24	45	28	17

Види занять і методи навчання, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни «Соціологія»	<i>Лекція (бесіда, розповідь, пояснення, демонстрація, самостійна робота) Семінарське заняття (моделювання ситуацій, уявний експеримент, пояснювально-ілюстративні та проблемного викладу, дискусія, диспут, «мікрофон», «мозковий штурм».)</i>

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, з дисципліни "Соціологія".

Оцінка «добре» виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних робіт з дисципліни "Соціологія".

Оцінка «задовільно» виставляється за посередні знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, слабке застосування теоретичних положень при виконанні практичних робіт з дисципліни "Соціологія".

Оцінка «незадовільно» виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, незнання основних фундаментальних положень технічної механіки, невміння застосувати теоретичні положення при виконанні практичних робіт з дисципліни "Соціологія".

Перелік питань до заліку

1. Місце і роль соціології в системі суспільствознавства. Предмет і об'єкт соціології.
2. Функції, методи, категорії соціології.
3. Етапи розвитку соціологічної науки. (Погляди О.Конта, Г.С.Спенсера, Е.Дюркгейма, М.Вебера, В.Парето.)
4. Новітні соціологічні теорії: «теорія обміну», «раціонального вибору».
5. Символічний інтеракціонізм: «теорія систем».
6. Сутнісні риси суспільства.
7. Типологізація суспільств.
8. Характерні особливості і тенденції постіндустріального суспільства.
9. Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи.
10. Соціальна стратифікація.
11. Соціальні організації: структура та види.

12. Тенденції розвитку соціальної мобільності.
13. Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціоналізації.
14. Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання.
15. Поняття "соціальний конфлікт". Функції, механізм, структура
16. Попередження та розв'язання конфліктів.
17. Стратегія виходу з конфлікту; медіація.
18. Причини та типологія конфліктів.
19. Соціальні процеси як соціологічна категорія.
20. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання.
21. Поняття "етнос" і "нація".
22. Об'єкт та предмет економічної соціології.
23. Соціальні функції економіки.
24. Поняття предмета соціології праці та зайнятості.
25. Основні категоріальні характеристики праці.
26. Методи підвищення ефективності праці керівника та взаємодії з трудовим колективом.
27. Застосування менеджерських методів і засобів праці.
28. Політика як особливий вид соціального регулювання. Предмет соціології політики.
29. Електоральні теорії в соціології політики.
30. Предмет, проблематика, функції соціології права.
31. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.
32. Функції та канали висловлювання громадської думки. Засоби масової комунікації.
33. Функції масової комунікації. Вплив на формування громадської думки.
34. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.
35. Сутність процесу соціалізації.
36. Соціальним статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка.
37. Соціологія молоді. Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота.
38. Молодіжна проблематика у вітчизняній соціології.
39. Поняття про предмет соціології сім'ї. Функції сучасної сім'ї.
40. Поняття про предмет гендерної соціології, її основні положення.
41. Сім'я та шлюб як соціальні інститути.
42. Демографічна ситуація в сучасній Україні.
43. Поняття культури в соціології. Соціальні функції культури.
44. Форми культури. Структурні елементи культури.
45. Завдання соціології науки, її предмет.
46. Напрями соціологічного дослідження науки.
47. Науково-технічний потенціал.
48. Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції.
49. Освіта як соціальний інститут. Реформа освіти.
50. Особливості підготовки та проведення конкретно-соціологічних досліджень.
51. Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти.
52. Вибірка в соціологічному дослідженні.
53. Роль опитувань у зборі первинної інформації.
54. Анкетування як вид опитувань.
55. Інтерв'ю як вид опитувань.
56. Соціометричне опитування.
57. Спостереження та його види.
58. Технологія обробки та аналізу емпіричних даних.
59. Прогнозування соціальних явищ та процесів.
60. Методи соціологічного прогнозування.

Література для вивчення дисципліни

Основна

1. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України.-К., «Каравела», 2000.- 248с.
2. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За редакцією В.М. Пічі. – Львів: «Новий світ - 2000», 2004.- 368с.
3. Соціологія. Схеми, таблиці, діаграми, графіки / Укл.: Купрій Т.Г. – К.: Видавництво Київського університету імені Бориса Грінченка, 2011. – 161 с.

Додаткова

4. "Соціологія" за ред. В.Г. Городяненка. Київ "Академія" 2008р.
5. В.М. Піча. "Соціологія" Київ "Каравела" 2015р.
6. Лукашевич М.Й. "Соціологія". Підручник. Київ 2006.
7. Соціологія: навч.посіб. /за ред. В.І. Докаша – Чернівці: Чернівецький нац.. ун-т, 2012 р.
8. Соціологія: курс лекцій. Видання друге. Виправлене та доповнене / Харламов М.І., Тогобицька В.Д. – Х.: НУЦЗУ, 2018. – 124 с.

Розглянуто і схвалено предметною цикловою комісією дисциплін
загальної підготовки із спеціальності
275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Протокол №1 від 31 серпня 2021 р.

Голова предметної (циклової) комісії

/Небесний А.М./